

چگونگی سیره ائمه(ع) درباره اختلافات مذاهب و فرقه‌ها

عضو هیئت علمی دانشگاه مذاهب اسلامی گفت: افرادی همانند ابوحنیفه و برخی دیگر از بزرگان اهل سنت..

عضو هیئت علمی دانشگاه مذاهب اسلامی گفت: افرادی همانند ابوحنیفه و برخی دیگر از بزرگان اهل سنت نزد امام صادق(ع) شاگردی کرده اند و امام با این حضور خود در میدان، بین شیعه و سنی فرقی نگذاشتند. در مورد امام رضا(ع) هم شرایط اینگونه است و شاید موضوع وحدت را گسترده تر کردند، چون ایشان تعامل را از سطح مذاهب به سطح ادیان گسترش دادند.

به گزارش ایکن، جمعی از دست اندرکاران و کارگزاران حج کشور، چهارشنبه ۱۸ خردادماه در آستانه اعزام حجاج به سرزمین وحی، با رهبر معظم انقلاب اسلامی دیدار کردند. رهبر معظم انقلاب در این دیدار با اشاره به اهمیت وحدت در جهان اسلام تأکید کردند: «مدام صمدبار تکرار می کنیم باز یکی از آن طرف صدایش بلند می شود راجع به مسئله شیعه و سنی و اختلافات و شکاف ها. چرا این کار را می کنند؟ چرا به سود دشمن کار می کنند؟ نمی دانند که انگلیس ها هنرشان ایجاد اختلاف است و یکی از گسل ها و شکاف هایی که همیشه انگلیسی ها استفاده کرده اند شکاف بین شیعه و سنی بوده؟ حالا به تدریج دیگران هم یاد گرفتند و در این اندیشکده های آمریکا، اندیشکده های سیاسی و... ملاحظه می کنید که می گویند بله فلان افراد شیعه اند، فلان جاها شیعه اند فلان جاها سنی اند. به آنها هم رسیده شیعه و سنی! نکنید، برادرانه باهم زندگی کنید»

برای بررسی بیشتر اهمیت اتحاد شیعه و سنی و نقش حج در این اتحاد با حجت الاسلام والمسلمین احمد شفیعی نیا، عضو هیئت علمی دانشگاه مذاهب اسلامی به گفت و گو نشستیم.

ایکن - به نظر شما تعامل مردم شیعه و اهل سنت در کشور ما با توجه به اشتراکات و اختلافات فقهی و تاریخی که در میان آنها وجود دارد چگونه باید باشد؟

با به نظر می رسد در زمینه تقریب میان مذاهب اسلامی غفلت بزرگی تاکنون صورت گرفته و آن غفلت این است که هر کاری، دوران حدوث و وقوعی و دوران ثباتی دارد. انسان باید در دوران حدوث تا می تواند نسبت به تعریف و شناسایی آنچه می خواهد انجام دهد تلاش کند تا هم خود و هم دیگران بدانند که قرار است چکار کنند و موضوع بحث چیست اما زمانی می رسد که باید از حرف زدن و مباحث تکراری پرهیز کرد و به سمت میدان عمل رفت تا به نقطه ثبات برسیم.

در تعبیری عربی گفته می شود که دوره ای برای تنظیم و دوره ای برای تطبیق است. تنظیم به معنی دوره مفهوم شناسی و مفهوم سازی بحث های نظری و مباحثی است که معمولا در روی کاغذ می آیند اما میدان عمل را چندان تجربه نمی کند. این دوران خوب است و همانند دوران شک می ماند اما نباید در این دوران باقی ماند بلکه باید به سمت مرحله عمل و تطبیق و میدان کار حرکت کنیم. به نظر می رسد با وجود اختلافات اندکی که میان ما و سایر مذاهب اسلامی وجود دارد آنچه می تواند وحدت و یگانگی را در میان مسلمانان و در میان عموم مردم و سلاطین و حکام و اداره کنندگان به نقطه اوج برساند این است که در مرحله تطبیق و عمل، وحدت خود را به اثبات برسانیم.

شخصیتی به نام شهید قاسم سلیمانی، سطوح عالی در حوزة و دانشگاه نگذرانده اما در میدان عمل تبدیل به الگویی برای همه کسانی می شود که دارای مدارج علمی بالایی هستند چون شهید سلیمانی، در میدان عمل و متن جامعه حضور پیدا کرده و پیروز هم شد و به الگویی برای همه تبدیل شد و دشمنان هم از وی می ترسند. بنابراین به نظرم آنچه می تواند تعامل مردم شیعه و سنی را گسترش دهد و به مرحله پیروزی برساند این است که از میدان غفلت نکنیم. اگر به گذشته جوامع اسلامی نگاه کنیم همین مردم شیعه و سنی در یک شهر و روستا و بر سر یک زمین کشاورزی کار می کردند و در مراسم هم شرکت کرده و با همدیگر ازدواج می کردند و بسیاری از مواردی که ما امروزه می شنویم را اصلا نشنیده بودند بنابراین وحدت در میدان عمل رمز توفیق جامعه اسلامی است.

ایکن - به نظر شما چرا عده ای می خواهند به اختلافات میان مذاهب اسلامی دامن بزنند؟

واقعیت این است که تفرقه، ضعف و ناتوانی به دنبال دارد چنانکه پشت سر اتحاد، قوت و استواری و روی هم ریختن نیروهای فکری و عملی و در نتیجه پیروزی است. مسلم است که دشمنان بر طبق تفرقه می زنند تا جامعه اسلامی تضعیف شده و آنها به هدف خود برسند و این تعجبی ندارد اما تعجب از خودی ها است که چرا بر سر اختلافات حداقلی دعوا دارند در حالی که ما

بالغ بر ۹۵ درصد اشتراکات داریم. مرحوم آیت الله محمدعلی تسخیری می فرمودند ما مسلمانان باید تقریب در اندیشه و وحدت در عمل داشته باشیم و لااقل اگر به وحدت نمی رسیم اندیشه هایمان نزدیک به هم شده و فاصله زیادی که در تصورات وجود دارد دیگر دیده نشود اما وحدت رویه هم در میدان عمل اهمیت زیادی دارد.

واقعیت این است که اندیشه و سلايق همه اعضای یک خانواده همانند هم نیست اما باید در میدان عمل وحدت رویه داشته باشند و این وحدت به راحتی هم حاصل می شود. دشمن قطعاً دشمنی خود را می کند اما خودی ها باید تا می توانند در میدان عمل، برای حفظ امکانات مادی و معنوی جوامع اسلامی متحد باشند.

ایکنا - در کشور ما بسیاری از خانواده ها از دو مذهب با هم مراوده و ارتباط خوب و بدون مشکلی دارند. چرا این یکی بودن را در میان علما و بزرگان دو مذهب نمی بینیم؟

فرق بزرگی که بین توده ها و علما وجود دارد این است که چون توده ها مقلد هستند این آمادگی را دارند که آنها را به هر سمتی سوق داد لذا در میان آنها انعطاف پذیری وجود دارد اما در میان علما، هرکسی به خاطر نظری که به آن رسیده از دیدگاه خود کوتاه نمی آید و بر اساس پیش فرض خود جلو می رود.

این در حالی است که اگر به خوبی به سخنان طرف مقابل گوش دهد به این نتیجه می رسد که طرف مقابل هم شخصی همانند خود اوست. لذا باید انصاف به خرج دهند و اگر هم ذهن آنها پیش فرضی دارد با قدرت ایمان و تقوا اجازه ندهند این پیش فرض ها، عمل آنها را تحت الشعاع قرار دهد.

ایکنا - سیره ائمه درباره اختلافات مذاهب و فرقه ها چگونه بوده است؛ مثلاً امام رضا(ع) و امام صادق(ع) چه برخوردی در این زمینه داشتند؟

در جواب این سؤال لازم است مقدمه ای عرض کنم. وقتی وحدت و انسجام و همزیستی مسالمت آمیز با دیگر انسان ها خصوصاً دیگر مسلمانان یک واجب شرعی و عقلی است طبیعی است این واجب شرعی از ناحیه خود متصدیان دین و صاحبان تبیین دین که امامان هستند به میزان بیشتری مورد توجه قرار خواهد گرفت و حتی خود آنها در این مباحث الگو بوده اند. اساساً رویه همه امامان ما اتحاد در میان جامعه اسلامی بوده است و مخصوصاً امام صادق(ع) حوزه درسی و دانشگاهی داشتند که چهار هزار دانش پژوه در آنجا گرد آمده بودند و از وجود ایشان استفاده می کردند که بخش قابل توجهی از آنها اهل سنت بوده اند.

معروف است افرادی همانند ابوحنیفه و برخی دیگر از بزرگان اهل سنت در نزد امام صادق(ع) شاگردی کرده اند و امام با این حضور خود در میدان، بین شیعه و سنی فرقی نگذاشتند و سفره ای آسمانی که خداوند در اختیار ایشان گذاشته بودند را برای همه گسترده کردند. از سوی دیگر بیانات زیادی از ایشان بر جای مانده که بر اهمیت وحدت شیعه و سنی تأکید دارند. در مورد امام رضا(ع) هم شرایط اینگونه است و شاید موضوع وحدت را گسترده تر کردند چون ایشان تعامل را از سطح مذاهب به سطح ادیان گسترش دادند.